

ความสัมพันธ์ 3 เล้าของจีน-เมียนมา-MNDAA กับผลกระทบต่อผลประโยชน์ของจีน ในเมียนมา

The China-Myanmar-MNDAA Triangular Relationship and Its Impact on China's Interests in Myanmar

ธรรม สนธิเนร¹, พวงทอง ภาวครพันธุ์²

^{1,2}คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ, ประเทศไทย

Thumb Sonthinen¹, Paungthong Pawakapan²

^{1,2}Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

✉: 6680041424@student.chula.ac.th

(Corresponding Email)

Received: 24 April 2025; Revised: 28 April 2025; Accepted: 14 May 2025

© The Author(s) 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายของจีนต่อเมียนมาและกองทัพพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งชาติเมียนมา (Myanmar National Democratic Alliance Army: MNDAA) หรือกองกำลังโกก้าง ตั้งแต่ ค.ศ. 1988 ถึงปัจจุบัน และวิเคราะห์ว่านโยบายดังกล่าวส่งผลอย่างไรต่อสถานะรัฐอ่อนแอในเมียนมา และสถานะอ่อนแอเหล่านั้นส่งผลต่อผลประโยชน์และแผนการทางเศรษฐกิจของจีน รวมถึง “ข้อริเริ่มสายแถบและเส้นทาง” (Belt and Road Initiative: BRI) และโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์นโยบายของจีนที่มีต่อกองทัพเมียนมาและ MNDAA นับตั้งแต่ปี 1988 ว่าส่งผลให้เกิดภาวะรัฐอ่อนแอในเมียนมาอย่างไร และ (2) วิเคราะห์ว่าสถานะรัฐอ่อนแอในเมียนมากระทบต่อผลประโยชน์ของจีนในเมียนมาอย่างไร นอกจากนี้ยังศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างกองทัพเมียนมากับ MNDAA และการแทรกแซงกิจการภายในของจีนหลังการรัฐประหารปี 2021 โดยบทความเสนอว่า การริเริ่มโครงการ BRI ของจีนทำให้เมียนมามีความสำคัญมากขึ้น เมื่อเกิดการสู้รบหลังการรัฐประหาร ค.ศ. 2021 จีนจึงมีความจำเป็นต้องแทรกแซงกิจการภายในของเมียนมาอย่างเปิดเผยและจริงจังยิ่งขึ้นเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตน ทว่า ความสัมพันธ์สามเส้าระหว่างจีน เมียนมา และ MNDAA กลับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการแก้ไขความขัดแย้งและสร้างสันติภาพในเมียนมา

คำสำคัญ: จีน, เมียนมา, รัฐอ่อนแอ, สายแถบและเส้นทาง, โกก้าง

Abstract

This article examines China's policy towards Myanmar and the Myanmar National Democratic Alliance Army (MNDAA), or the Kokang forces, from 1988 to the present. It analyzes how these policies have contributed to state fragility in Myanmar and how this fragility has impacted China's economic interests and strategic initiatives, particularly the Belt and Road Initiative (BRI) and related projects. The study has two primary objectives: (1) to analyze how China's policies toward the Myanmar military and the MNDAA have influenced Myanmar's state weakness since 1988, and (2) to assess the implications of this fragility for China's interests in Myanmar. In addition, the article explores the

ongoing conflict between the Myanmar military and the MNDA, as well as China's intervention in Myanmar's internal affairs following the 2021 military coup. The study argues that the BRI has elevated Myanmar's strategic importance to China, prompting a more assertive Chinese intervention to safeguard its interests. Nevertheless, the triangular relationship between China, Myanmar, and the MNDA continues to pose significant obstacles to conflict resolution and peacebuilding efforts in Myanmar.

Keyword: China, Myanmar, Weak State, Belt and Road Initiative, Kokang

1. บทนำ

หลังจากพลเอกอาวุโส มิน อ่อง หล่าย นำกองทัพเมียนมา (ตัตมาดอร์) ก่อรัฐประหารเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2021 กองกำลังชาติพันธุ์ในแต่ละรัฐได้ลุกขึ้นต่อต้านการยึดอำนาจครั้งนี้ กองทัพพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งชาติเมียนมา (Myanmar National Democratic Alliance Army: MNDA) หรือกองกำลังโกก้าง ก็เป็นหนึ่งในกลุ่มหลักที่มีบทบาทในการต่อต้านกองทัพเมียนมา เดิม MNDA เคยมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อรัฐบาลเมียนมา หลังแยกตัวออกจากพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (Communist Party of Burma: CPB) ในช่วงต้นทศวรรษ 1990 และลงนามหยุดยิงกับรัฐบาล อย่างไรก็ตาม เมื่อรัฐบาลภายใต้ State Peace and Development Council (SPDC) ต้องการนำ MNDA เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกองกำลังป้องกันชายแดน (Border Guard Force: BGF) กลุ่มดังกล่าวจึงหันมาต่อต้านและกลับเข้าสู่ความขัดแย้งอีกครั้ง (Egreteau et al., 2013)

ในทางกลับกัน MNDA มีความสัมพันธ์ที่ดีกับจีน ชาวโกก้างอาศัยอยู่ในตอนเหนือของรัฐบาลซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับมณฑลยูนนานของจีน คนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนฮั่น ใช้ภาษาจีนกลางในการสื่อสารและใช้สกุลเงินหยวนในการซื้อขาย ทั้งสองมีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจอย่างแนบแน่นจากการค้าขายบริเวณชายแดน กองกำลังของโกก้างได้รับการสนับสนุนด้านอาวุธยุทโธปกรณ์จากจีนตั้งแต่สมัยเป็นส่วนหนึ่งของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (Communist Party of Burma: CPB) (Lintner, 2021; Martin, 2023) ใน “ปฏิบัติการ 1027” ของกลุ่มพันธมิตรสามภราดรภาพ (Three Brotherhood Alliance) ที่ประกอบไปด้วย MNDA, กองทัพปลดปล่อยแห่งชาติเตอาน (Ta'ang National Liberation Army: TNLA) และกองทัพอาระกัน (Arakan Army: AA) จีนก็ให้การสนับสนุนกลุ่มโกก้างในการโจมตีกองทัพเมียนมาและยึดเขตปกครองขึ้นเพื่อจัดการกับธุรกิจจีนสีเทาและสแกมเซ็นเตอร์ (Scam Centers) ในพื้นที่ชายแดนจีน-เมียนมาที่ล่อลวงคนจีนไปทำงานอย่างผิดกฎหมายและค้ำมนุษย์ (Michaels, 2023; Strangio, 2025)

ในอีกด้านหนึ่ง จีนก็มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกองทัพเมียนมา นับตั้งแต่ทศวรรษ 1990 เมื่อจีนตระหนักว่าเมียนมาเป็นทางออกสู่อ่าวเบงกอล มหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิกของตน จีนจึงพยายามพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์แบบ “เป้าพอ” (Pauk-Phaw) หรือความสัมพันธ์ฉันพี่น้องของทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นมาโดยตลอด (Hashmi, 2014; Lintner, 2021) จีนให้ความช่วยเหลือรัฐบาลเมียนมาทั้งในด้านเศรษฐกิจและการทูต ขณะที่รัฐบาลเมียนมาก็อนุญาตให้จีนเข้ามาลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ภายในประเทศ เช่น ท่าเรือ รถไฟความเร็วสูง ท่อขนส่งน้ำมันและก๊าซ และเขื่อนผลิตไฟฟ้าพลังงานน้ำ (Dossi & Gabusi, 2023; Lanteigne, 2019)

เมื่อสภาพเศรษฐกิจดีขึ้น กองทัพเมียนมามีความสามารถพัฒนาศักยภาพทางการทหารให้สูงขึ้น อีกทั้ง กองทัพเมียนมามีซื้ออาวุธที่ผลิตโดยจีนเป็นหลัก (Michaels, 2023) นอกจากนี้ จีนมักจะเข้าไปเป็นตัวกลาง ในการสร้างสันติภาพระหว่างกองทัพเมียนมาและกองกำลังชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนจีน-เมียนมา เช่น การ ร่วมเป็นประจักษ์พยานในการทำข้อตกลงหยุดยิงทั่วประเทศ (Nationwide Ceasefire Agreement: NCA) หรือการเป็นตัวกลางในการเจรจาทำข้อตกลงหยุดยิงระหว่างกลุ่มพันธมิตรสามภราดรภาพกับกองทัพเมียนมา หลังปฏิบัติการ 1027 (International Crisis Group, 2024; Strangio, 2025)

จากที่กล่าวมา จีนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับทั้งฝ่ายกองทัพเมียนมาและ MNDA มานานอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งยังมีอิทธิพลต่อทั้งสองฝ่ายเพื่อปกป้องและขยายผลประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของตนใน เมียนมา (Hashmi, 2014; Lintner, 2021) ทว่าการเลือกสนับสนุนหรือกดดันฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของจีนแต่ละครั้ง มักก่อให้เกิดปัญหาตามมา หลังการรัฐประหาร ค.ศ. 2021 จีนกดดัน MNDA ไม่ให้ต่อต้านกองทัพเมียนมา และให้การสนับสนุนสภาบริหารแห่งรัฐ (The State Administration Council: SAC) ส่งผลให้กลุ่มธุรกิจจีนสี่ เทาและสแกมเซ็นเตอร์สามารถขยายตัวในพื้นที่ชายแดนจีน-เมียนมา คนจีนหลายพันคนถูกหลอกไปใช้แรงงาน และนำไปค้ามนุษย์ สิ่งนี้สร้างภาพลักษณ์ที่ไม่ดีให้กับจีนและโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่อสายตานิ นานาชาติ (International Crisis Group, 2024; Michaels, 2023)

อย่างไรก็ดี จีนยึดถือหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายในหรือ non-interference ในการดำเนิน ความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ รวมถึงเมียนมา แม้จีนจะมีอิทธิพลต่อทั้งกองทัพเมียนมาและ MNDA จีนก็ ไม่ได้แทรกแซงหรือมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างทั้งสองอย่างเปิดเผยในอดีต กระทั่งเกิด การรัฐประหาร ค.ศ. 2021 และการยึดอำนาจของ SAC จีนมีนโยบายต่อรัฐบาลเมียนมาและ MNDA ชัดเจน มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุน MNDA ในปฏิบัติการ 1027 การปิดด่านชายแดนจีน-เมียนมาเกือบทั้งหมด กักขังผู้นำกองทัพ MNDA คำบาตรชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลทหาร เป็นตัวกลางในการเจรจาทำข้อตกลง หยุดยิง รวมถึงกดดัน มิน อ่อง หล่าย ให้ลงจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและจัดการเลือกตั้ง (Dossi & Gabusi, 2023; International Crisis Group, 2024)

คำถามที่เกิดขึ้นคือ เหตุใดจีนจึงมีท่าทีที่แข็งกร้าวกับกองทัพเมียนมาและ MNDA มากขึ้นหลังการทำให้ รัฐประหาร ค.ศ. 2021 การจะตอบคำถามนี้ได้ ผู้วิจัยมองว่า จำเป็นต้องย้อนกลับไปพิจารณานโยบายและ ยุทธศาสตร์ของจีนที่มีต่อกองทัพเมียนมาและ MNDA ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของ นโยบายดังกล่าวต่อภาวะรัฐอ่อนแอในเมียนมา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

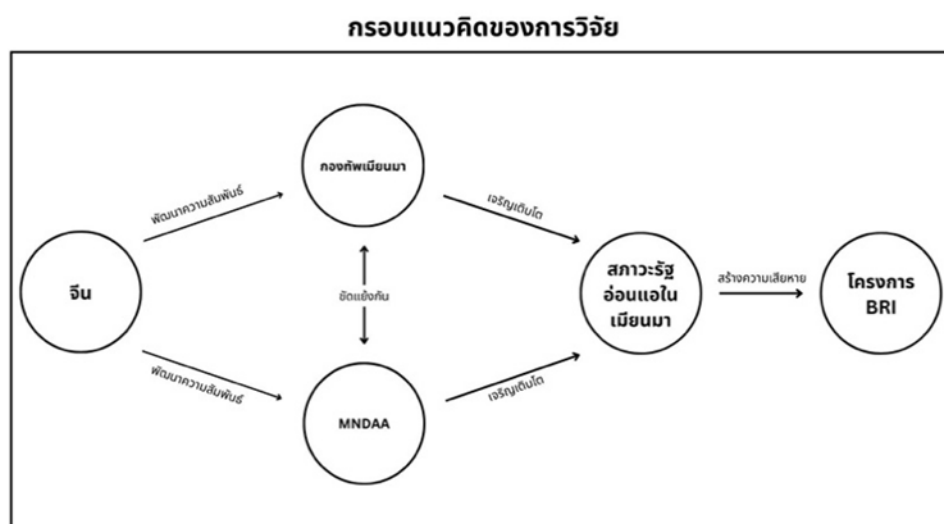
1. เพื่อวิเคราะห์ถึงนโยบายของจีนที่มีต่อกองทัพเมียนมาและ MNDA นับตั้งแต่ปี 1988 ว่าส่งผลให้ ภาวะรัฐอ่อนแอในเมียนมาอย่างไร
2. เพื่อวิเคราะห์ว่าสถานะรัฐอ่อนแอในเมียนมากระทบต่อผลประโยชน์ของจีนในเมียนมาอย่างไร

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิด “รัฐอ่อนแอ” (Weak States) ของ Stewart Patrick เป็นแนวทางวิเคราะห์นโยบายของจีนที่มีต่อกองทัพเมียนมาและ MNDA ตั้งแต่ปี 1988 ตลอดจนผลกระทบของนโยบายเหล่านั้นที่นำไปสู่ภาวะรัฐอ่อนแอของเมียนมา และผลกระทบต่อผลประโยชน์ของจีนในประเทศดังกล่าว

กรอบแนวคิดของ Patrick, S. ชี้ว่า รัฐอ่อนแอประกอบด้วยลักษณะด้านความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ และสวัสดิการสังคม รวมถึงมีความสัมพันธ์กับภัยคุกคามข้ามชาติ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรม และการแพร่โรค ทั้งยังเปิดโอกาสให้รัฐภายนอกแทรกแซงกิจการภายในได้ง่ายขึ้น

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดนี้เพื่อวิเคราะห์ว่า เมียนมามีลักษณะของรัฐอ่อนแอประเภทใด และนโยบายของจีนต่อเมียนมาและ MNDA ส่งผลต่อความอ่อนแอดังกล่าวและกระทบต่อผลประโยชน์ของจีนในเชิงภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐกิจอย่างไร โดยมุ่งเน้นการตั้งคำถามและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยมีได้มุ่งพิสูจน์ความถูกต้องของกรอบแนวคิดนี้โดยตรง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐาน

1. จีนพัฒนาความสัมพันธ์กับกองทัพเมียนมาและ MNDA มาตั้งแต่อดีต ส่งผลให้ทั้งสองฝ่ายเติบโตทั้งทางเศรษฐกิจและการทหาร MNDA เข้มแข็งขึ้นจนสามารถคัดง้างกับกองทัพเมียนมาได้มาจนถึงปัจจุบัน สิ่งนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รัฐบาลเมียนมาไม่สามารถแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อยและประสบภาวะรัฐอ่อนแอ
2. สภาวะรัฐอ่อนแอของเมียนมาส่งผลให้การค้ำระหว่างจีนกับเมียนมาหยุดชะงัก โครงการต่าง ๆ ที่จีนลงทุนในเมียนมาเสี่ยงที่จะได้รับความเสียหาย และทำให้เกิดคลื่นผู้อพยพไปยังฝั่งจีน นอกจากนี้ ความอ่อนแอของเมียนมายังเป็นที่มาของการค้าขายยาเสพติดและอาวุธผิดกฎหมาย การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ รวมถึงกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติบริเวณชายแดนจีน-เมียนมา
3. โครงการสายแถบและเส้นทางหรือ BRI ทำให้เมียนมามีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ของจีนมากขึ้น ทว่าโครงการต่าง ๆ ของจีนในเมียนมาส่วนใหญ่อยู่ในการดูแลของ SAC ขณะที่พื้นที่ในการยึดครองของ โก

ก้างเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างจีนกับเมียนมา มหาสมุทรอินเดีย และโครงการ BRI รวมถึงโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสู้รบระหว่าง SAC กับ MNDAА หลังการรัฐประหารในปี 2021 ส่งผลให้การก่อสร้างในโครงการ BRI หยุดชะงักลง จีนจึงจำเป็นต้องแทรกแซงกิจการภายในของเมียนมาด้วยการกดดันต่อทั้ง SAC และ MNDAА มากขึ้น เพื่อไม่ให้ทั้งสองสร้างความเสียหายต่อผลประโยชน์ของตน

5. ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาความสัมพันธ์สามเส้าระหว่างจีน เมียนมา และ MNDAА มีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ ความสำคัญของเมียนมาต่อภูมิรัฐศาสตร์ของจีน ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเมียนมา ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับ MNDAА และความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลเมียนมากับ MNDAА ดังนี้

1. ความสำคัญของเมียนมาต่อภูมิรัฐศาสตร์ของจีน

เมียนมามีบทบาทสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์ต่อจีน โดยเฉพาะในการเปิดเส้นทางสู่มหาสมุทรอินเดีย เนื่องจากพื้นที่ทางตะวันตกของจีนไม่มีทางออกสู่ทะเล การเข้าถึงเมียนมาจึงเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันตกของจีน (Nielsen, 2022) ทั้งนี้ การเชื่อมโยงระหว่างจีนกับมหาสมุทรอินเดียยังช่วยลดการพึ่งพาช่องแคบมะละกาและทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่พิพาทกับประเทศอื่น ๆ และเสริมสร้างอิทธิพลของจีนในภูมิภาค (Lanteigne, 2019)

นอกจากมีพรมแดนติดต่อกันยาวกว่า 2,000 กิโลเมตรซึ่งเอื้อต่อการค้าและการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างกันแล้ว เมียนมายังมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันตกของจีน โดยเฉพาะมณฑลยูนนาน (Hashmi, 2014) ด้วยความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ จีนจึงเข้าไปลงทุนในเหมืองแร่ รวมถึงแร่หายาก น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ ทั้งยังสร้างเขื่อนและท่อส่งพลังงานที่เชื่อมต่อจากรัฐยะไข่ถึงเมืองคุนหมิง (Li & Lye, 2009) ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนถึงความสำคัญของเมียนมาต่อความมั่นคงด้านพลังงานของจีนที่มีประชากรมากที่สุดในโลก จากเหตุผลข้างต้น จีนจึงลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ภายในเมียนมา เช่น ท่าเรือน้ำลึก รถไฟความเร็วสูง เส้นทางคมนาคม และสถานีทางทะเลบนเกาะเกรทโคโค เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการค้าและขยายความมั่นคงทางยุทธศาสตร์ทางทะเลของตน

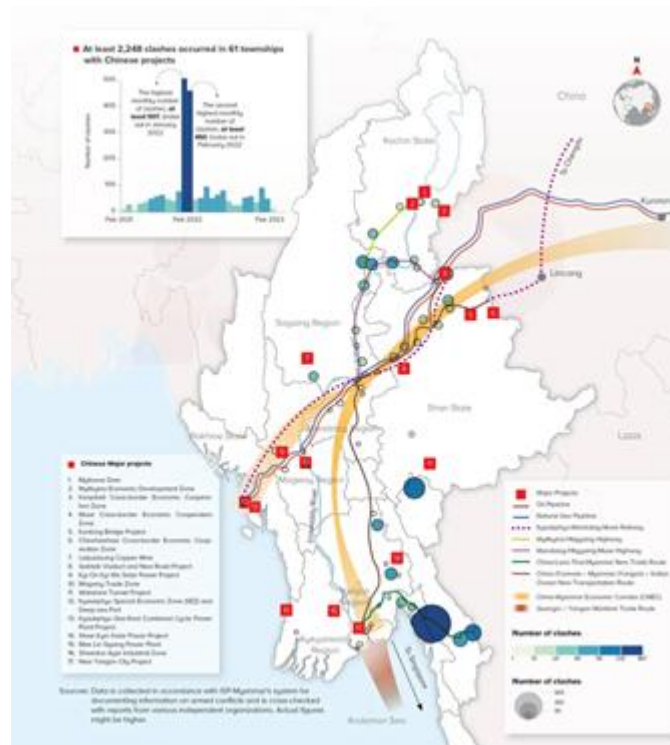
แม้เมียนมาจะมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ แต่พรมแดนที่ยาวร่วม 2,000 กิโลเมตรกับจีนกลับมาพร้อมปัญหาความมั่นคง โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างกองทัพเมียนมากับชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดน ซึ่งส่งผลให้เกิดผู้ลี้ภัย ความเสียหายทางกายภาพ และการลักลอบค้ายาเสพติด อาวุธสงคราม ตลอดจนการค้ามนุษย์ (Gupta, 2013; ธนกันต์, 2019)

นอกจากจีนแล้ว อินเดียก็ให้ความสำคัญกับเมียนมาในฐานะแหล่งทรัพยากรและพื้นที่ยุทธศาสตร์ โดยอินเดียมองจีนเป็นคู่แข่งที่พยายามแผ่ขยายอิทธิพลในภูมิภาค ขณะที่เมียนมาเองก็ใช้ความสัมพันธ์กับอินเดียเป็นกลไกถ่วงดุลอำนาจจีน (Li & Lye, 2009; Tea, 2010)

ในแง่เศรษฐกิจ เมียนมาคือศูนย์กลางของโครงการ “ข้อริเริ่มสายแถบและเส้นทาง” (Belt and Road Initiative: BRI) โดยเฉพาะระเบียงเศรษฐกิจจีน-เมียนมา (CMEC) ซึ่งเป็นสะพานเชื่อมจีนกับมหาสมุทรอินเดีย

ผ่านการลงทุนในเขตเศรษฐกิจ รถไฟความเร็วสูง และท่าเรือน้ำลึก (ยศ สันตสมบัติ, 2023; สุรชาติ, 2019; Peng & SpringerLink, 2021)

อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งภายในเมียนมา โดยเฉพาะกับกลุ่มชาติพันธุ์ทางตอนเหนือ กลายเป็นอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลให้จีนไม่สามารถดำเนินโครงการ BRI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้โครงการล่าช้าและไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ (ชนกันต์, 2019; Nielsen, 2022)

ภาพที่ 2 แผนที่ CMEC และโครงการอื่น ๆ ของจีนในเมียนมา

ที่มา: Institute for Strategy and Policy – Myanmar. (2023). Conflict Declined by 50% Near Chinese Projects. <https://ispmyanmar.com/mp-17/>

2. ความสัมพันธ์ระหว่างเงินกับเมียนมา

วรรณกรรมจำนวนมากชี้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเมียนมามีลักษณะเป็นมิตรภาพพิเศษที่เรียกว่า "เป่าฟอ" (Pauk-Phaw) หรือความสัมพันธ์ฉันพี่น้อง โดยเมียนมาเป็นประเทศที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ประเทศแรกที่ทำให้การรับรองสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ. 1949 ความสัมพันธ์ดังกล่าวได้รับการกระชับมากขึ้นผ่านการเยือนระดับสูงและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Hashmi, 2014; Tun, 2015; สิทธิพล เครือรัฐติกาล 2013)

อย่างไรก็ตาม วรรณกรรมบางส่วนสะท้อนว่าความสัมพันธ์นี้มีความซับซ้อนและพลิกผันตามสถานการณ์ ทั้งนี้เพราะจีนมีปฏิสัมพันธ์ไม่เพียงกับรัฐบาลเมียนมาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ติด

ชายแดน อาทิ MNDA, UWSA และ KIA ซึ่งการให้การสนับสนุนกลุ่มเหล่านี้ส่งผลให้รัฐบาลเมียนมาหันไปสานสัมพันธ์กับชาติตะวันตกเพื่อลดอิทธิพลจีน (Muang Aung Myoe, 2011; เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, 2024)

หลังสิ้นสุดสงครามเย็น จีนเผชิญแรงกดดันจากเวทีระหว่างประเทศภายหลังเหตุการณ์จัตุรัสเทียนอันเหมิน ทำให้ต้องส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศผ่านนโยบาย Going out policy ขณะเดียวกัน เมียนมาก็ยุติการโดดเดี่ยวตนเอง เปิดรับการลงทุนจากต่างชาติ และเริ่มกระบวนการเจรจาสันติภาพกับชนกลุ่มน้อย ซึ่งจีนให้การสนับสนุนผ่านทั้งการเจรจาและยุติการหนุนกลุ่มติดอาวุธบางส่วน (สิทธิพล เครือรัฐติกล, 2013)

ตั้งแต่ทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา จีนให้ความสำคัญกับเมียนมาในฐานะเส้นทางออกสู่มหาสมุทรอินเดีย พร้อมทั้งพยายามดำรงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการทูต แม้จะมีประเด็นความขัดแย้งบางประการ เช่น ข้อพิพาทชายแดน หรือการระงับโครงการเชื่อมจีนในเมียนมา อย่างไรก็ตาม จีนยังคงมีบทบาทเป็นตัวกลางในการเจรจาระหว่างรัฐบาลเมียนมากับกลุ่มชาติพันธุ์ (Lintner, 2021; Hashmi, 2014)

สถานการณ์ความสัมพันธ์ทวิภาคียิ่งซับซ้อนขึ้นภายหลังรัฐประหารในปี ค.ศ. 2021 แม้จีนจะไม่สนับสนุนการยึดอำนาจโดยตรง แต่ก็ต้องรักษามลประโยชน์ของตนที่ลงทุนไว้ในเมียนมา เช่น ทางออกสู่มหาสมุทรอินเดียและโครงการ BRI จีนจึงเลือกที่จะพัฒนาความสัมพันธ์กับสภาบริหารแห่งรัฐ (SAC) อย่างไรก็ดี เมื่อ SAC ไม่สามารถควบคุมกลุ่มทุนสีเทาและ Scam Centers ได้ จีนจึงหันไปสนับสนุนกลุ่มชาติพันธุ์ในบริเวณชายแดน ซึ่งนำไปสู่การเกิด "ปฏิบัติการ 1027" โดยกลุ่มพันธมิตรสามภราดรภาพ (International Crisis Group, 2024)

อย่างไรก็ตาม เมื่อความรุนแรงทวีความรุนแรงขึ้น จีนจึงหันกลับมาเป็นตัวกลางในการผลักดันให้เกิดการหยุดยิงและการจัดการเลือกตั้ง เพื่อรักษามลประโยชน์ในเมียนมาและลดแรงกดดันจากนานาชาติ จีนได้ใช้มาตรการหลากหลายทั้งทางทูตและความมั่นคงในการกดดันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Michaels, 2023)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับ MNDA (ฉบับปรับปรุง)

ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับ MNDA เริ่มขึ้นหลังพรรคคอมมิวนิสต์พม่าล่มสลายในปี 1989 เมื่อโกก้างแยกตัวและลงนามหยุดยิงกับรัฐบาลเมียนมา ได้รับสิทธิในการปกครองตนเองและสามารถค้าขายชายแดนกับจีนอย่างเสรี โดยเฉพาะการค้าฝิ่นและยาเสพติด ซึ่งช่วยส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่โกก้างและมณฑลยูนนาน (พรพิมล ตรีโชติ, 1999)

ความสัมพันธ์ที่แนบแน่นทางเศรษฐกิจนำไปสู่การสนับสนุนด้านอาวุธและเงินทุนจากจีนต่อ MNDA ทำให้กลุ่มนี้มีศักยภาพทางทหารเพิ่มขึ้น (Martin, 2023) จุดยืนของ MNDA แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ ที่เน้นการแยกดินแดน เพราะ MNDA มุ่งเน้นการขยายเขตปกครองและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับจีน เช่นในปฏิบัติการ 1027 ที่มีเป้าหมายฟื้นคืนเขตปกครองและจัดการธุรกิจจีนสีเทา (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2024)

แม้จีนจะมีอิทธิพลเหนือต่อ MNDA อย่างชัดเจน แต่การใช้อิทธิพลนั้นกลับไม่สามารถนำไปสู่สันติภาพที่ยั่งยืนได้ (Dossi & Gabusi, 2023) จีนเคยใช้วิธีการกดดัน เช่น ปิดด่านชายแดนและควบคุมผู้นำ MNDA เพื่อผลักดันให้ลงนามหยุดยิงหลังปฏิบัติการ 1027 ซึ่งมีแนวโน้มกระทบผลประโยชน์จีนอย่างรุนแรง (Strangio, 2025)

ธนกานต์ ปัญจลักษณ์ (2019) เสริมว่า แม้จีนจะสามารถควบคุมกลุ่มชาติพันธุ์ได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่เพียงพอในการสร้างกระบวนการสันติภาพที่แท้จริงในเมียนมา เนื่องจากรัฐบาลเมียนมายังต้องพึ่งเงินในการเป็นตัวกลางเจรจา โดยมีข้อจำกัดด้านความสามารถทางการเงินและเศรษฐกิจในการจัดการกับกลุ่มติดอาวุธชายแดน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลเมียนมากับ MNDA (ฉบับปรับปรุง)

ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพเมียนมากับ MNDA มีลักษณะเปลี่ยนแปลงตามบริบททางการเมือง หลังปี 1988 SLOC เสนอข้อตกลงหยุดยิงแก่กลุ่มชาติพันธุ์ แลกกับสิทธิในการค้าชายแดนและพัฒนาเศรษฐกิจ MNDA เป็นหนึ่งในกลุ่มที่ตอบรับ ทำให้ได้เขตปกครองตนเองบริเวณชายแดนจีน-เมียนมา และสามารถเสริมสร้างกองกำลังได้อย่างรวดเร็ว (Egreteau et al., 2013)

ช่วงแรกของการหยุดยิงช่วยลดความไม่สงบได้ (International Crisis Group, 2003) อย่างไรก็ตาม ในปี 2009 กองทัพเมียนมาภายใต้ SPDC พยายามรวม MNDA เข้ากองกำลัง BGF ทำให้เกิดการปะทะรุนแรง ผู้นำ MNDA ต้องลี้ภัย แม้ได้รับการสนับสนุนจากจีน กองกำลังบางส่วนยอมเข้าสังกัด BGF

ในยุคของเต็งเส่ง รัฐบาลจีน MNDA เข้าร่วม NCA แต่กลุ่มนี้ปฏิเสธและรวมตัวเป็น FPNC ซึ่งภายหลังไม่ได้รับเชิญเข้าร่วมการประชุมปางโหลงศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นทางการ ส่งผลให้ไม่เข้าร่วมกระบวนการเจรจาสันติภาพ (ธนกานต์ ปัญจลักษณ์, 2019; เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, 2024)

หลังรัฐประหาร 2021 จีนกดดัน MNDA ให้งดต่อต้านรัฐบาลเมียนมาเพื่อรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แต่เมื่อการปกครองของ SAC เปิดทางให้ทุนจีนสีเทาขยายตัว จีนกลับสนับสนุน MNDA เพื่อจัดการปัญหาเหล่านั้น นำไปสู่ปฏิบัติการ 1027 ของกลุ่มพันธมิตรสามภราดรภาพ (Michaels, 2023)

การโจมตีที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้จีนต้องแทรกกลางเป็นเจ้าภาพการเจรจาหยุดยิง แม้มีการลงนามในข้อตกลง แต่กองทัพเมียนมาก็ละเมิดข้อตกลงในเวลาต่อมา แสดงถึงความเปราะบางของความสัมพันธ์และกระบวนการสันติภาพ (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2024)

6. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก เพื่อศึกษานโยบายและความสัมพันธ์ที่จีนมีต่อกองทัพเมียนมาและกลุ่ม MNDA ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1988 ถึงปัจจุบัน ตลอดจนวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อภาวะรัฐอ่อนแอของเมียนมา และผลประโยชน์ของจีนในภูมิภาค

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ รายงาน คำแถลง เอกสารทางการ และข้อคิดเห็นเชิงนโยบายจากหน่วยงานของจีนและเมียนมา

ข้อมูลขั้นทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ หนังสือ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย และเอกสารวิเคราะห์จากองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างจีน เมียนมา และ MNDA

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ควบคู่กับการใช้กรอบแนวคิด “รัฐอ่อนแอ” (Weak States) ของ Stewart Patrick เพื่ออธิบายลักษณะ ความรุนแรง และผลกระทบของภาวะรัฐอ่อนแอในเมียนมา อันเป็นผลจากนโยบายของจีน และเชื่อมโยงกับผลประโยชน์ของจีนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

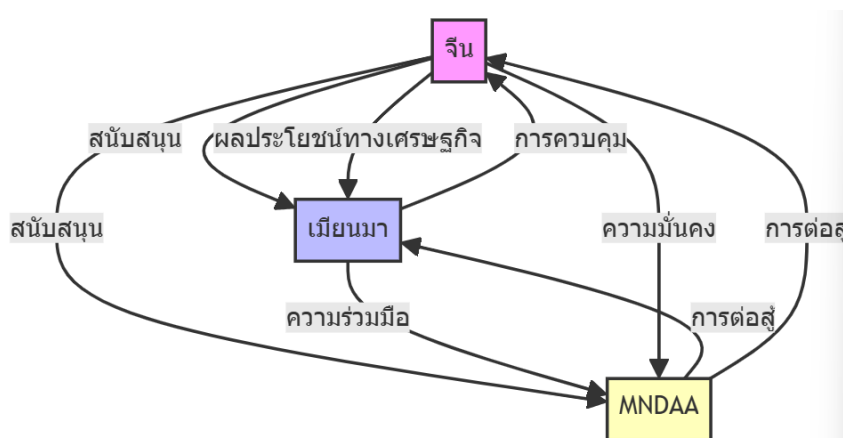
7. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า นโยบายของจีนที่มีลักษณะส่งเสริมความสัมพันธ์กับทั้งกองทัพ เมียนมาและ MNDA อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 1988 เป็นปัจจัยที่เอื้อให้ทั้งสองฝ่ายเติบโตขึ้นทั้งในเชิงเศรษฐกิจและอำนาจทางทหาร ความเข้มแข็งของทั้งสองฝ่ายซึ่งได้รับการสนับสนุนจากจีน ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเหตุการณ์สำคัญ เช่น การสู้รบปี 2009 และ 2015 การปฏิเสธการรวมตัวเป็นกองกำลังป้องกันชายแดน (BGF) รวมถึงการรวมกลุ่มของ MNDA กับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นภายใต้ FPNCC เพื่อต่อต้านรัฐบาลเมียนมา เหตุการณ์เหล่านี้สะท้อนว่าแม้จีนพยายามมีบทบาทเพื่อความสงบ แต่กลับส่งผลให้ความขัดแย้งภายในเมียนมายังทวีความรุนแรง และส่งผลให้รัฐเมียนมาตกอยู่ในภาวะ “รัฐอ่อนแอ” ทั้งด้านความมั่นคง การเมือง และการบริหารรัฐกิจอย่างชัดเจน

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ความอ่อนแอของรัฐเมียนมา ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อการพัฒนาภายในประเทศ แต่ยังกระทบต่อผลประโยชน์ของจีนอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในด้านความมั่นคงทางพรมแดน การค้าการลงทุน และโครงการ Belt and Road Initiative (BRI) ที่จีนให้ความสำคัญสูงสุด การสู้รบอย่างต่อเนื่องนำมาซึ่งความเสียหายทางเศรษฐกิจ การหยุดชะงักของระบบขนส่ง คลื่นผู้ลี้ภัย และการแพร่ขยายของกิจกรรมผิดกฎหมาย เช่น สแกมเซ็นเตอร์ ยาเสพติด และการค้ายาเสพติด ทั้งนี้ แม้สภาวะรัฐอ่อนแอจะเปิดโอกาสให้จีนสามารถเข้าแทรกแซงกิจการภายในเมียนมาได้ แต่การแทรกแซงดังกล่าวกลับยิ่งซ้ำเติมสถานการณ์ และย้อนกลับมาส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของจีนเอง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นสะท้อนลักษณะความสัมพันธ์สามเส้าระหว่างจีน เมียนมา และ MNDA ที่ซับซ้อน และนำจีนเข้าสู่ภาวะ “เขาควาย” ที่ไม่สามารถดำเนินนโยบายใดได้โดยไม่กระทบต่อเป้าหมายของตน

โดยสรุป ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความซับซ้อนเชิงยุทธศาสตร์ของความสัมพันธ์สามเส้าระหว่างจีน กองทัพเมียนมา (SAC) และกลุ่ม MNDA แม้ว่าจีนจะมีเป้าหมายในการธำรงเสถียรภาพในภูมิภาคและขับเคลื่อนโครงการ Belt and Road Initiative (BRI) ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น แต่การดำเนินนโยบายต่อทั้งสองฝ่ายกลับส่งผลให้รัฐเมียนมาตกอยู่ในภาวะรัฐอ่อนแออย่างต่อเนื่อง ความขัดแย้งภายในที่ทวีความรุนแรงไม่เพียงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในเมียนมาเท่านั้น หากยังย้อนกลับไปกระทบต่อผลประโยชน์ของจีนทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ ความมั่นคง และภาพลักษณ์ในเวทีระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์สามเส้านี้จึงถือได้ว่าเป็นทั้งเครื่องมือเชิงกลยุทธ์และกับดักทางภูมิรัฐศาสตร์ที่จีนไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สถานการณ์ดังกล่าวยังส่งผลกระทบ

ในวงกว้างต่อเสถียรภาพและความคืบหน้าของโครงการ BRI โดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ จีนจำเป็นต้องพิจารณาบทบาทแนวทางการดำเนินนโยบายต่อภูมิภาคอย่างรอบคอบ รวมถึงการประเมินบทบาทของตนเองในกรอบความร่วมมืออาเซียนใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับพลวัตทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์สามเส้าระหว่างจีน, เมียนมา, และกองทัพนั้ญมิตรประชาธิปไตยแห่งชาติเมียนมา

8. อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า นโยบายของจีนที่ดำเนินต่อเนื่องกับทั้งกองทัพเมียนมาและ MNDAA ส่งผลให้ทั้งสองฝ่ายมีศักยภาพเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจและการทหาร ความเข้มแข็งของทั้งสองฝ่ายกลายเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งซ้ำซ้อนภายในรัฐ ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ Patrick (2007) ที่เสนอว่า “รัฐอ่อนแอ” เกิดจากการขาดดุลอำนาจภายใน และความล้มเหลวในการรักษาความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ และสวัสดิการสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ นโยบายของจีนที่มุ่งเน้นยุทธศาสตร์ผลประโยชน์ โดยไม่ได้คำนึงถึงบริบททางชาติพันธุ์และการเมืองภายในเมียนมาอย่างลึกซึ้ง ได้กลายเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการดำรงอยู่ของรัฐอ่อนแอในลักษณะที่เรื้อรัง อีกทั้งความพยายามของจีนในการสร้างสมดุลระหว่างคู่ขัดแย้ง เช่น การผลักดันให้ MNDAA เข้าร่วมการเจรจา NCA หรือการสนับสนุนให้จัดการเลือกตั้งภายหลังรัฐประหาร ค.ศ. 2021 กลับซ้ำเติมความไม่ไว้วางใจและเพิ่มความตึงเครียดระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ภายในประเทศ (International Crisis Group, 2024; Strangio, 2025)

2. ภาวะรัฐอ่อนแอของเมียนมาได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลประโยชน์ของจีนในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายต่อโครงการ Belt and Road Initiative (BRI) การหยุดชะงักของโครงสร้างพื้นฐาน การขยายตัวของอาชญากรรมข้ามชาติ การลักลอบค้ายาเสพติด และการเกิด scam centers ในพื้นที่ชายแดนจีน-เมียนมา ซึ่งล้วนเป็นผลกระทบเชิงลบที่จีนไม่สามารถควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Dossi & Gabusi, 2023; Lintner, 2021) สถานการณ์ดังกล่าว สอดคล้องกับข้อเสนอของ Strangio (2025) และ Michaels (2023) ที่วิเคราะห์ว่า จีนตกอยู่ในสภาวะ “เขาควย” (strategic dilemma) ซึ่งไม่สามารถเลือกสนับสนุนฝ่ายใดได้

อย่างชัดเจน เพราะไม่ว่าการตัดสินใจจะเป็นไปในทิศทางใด ล้วนแต่ย้อนกลับมาส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของจีนทั้งในด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง และภาพลักษณ์ระหว่างประเทศ

ดังนั้น แม้จีนมีเจตนารมณ์เพื่อสร้างเสถียรภาพและปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง แต่ลักษณะการแทรกแซงที่ขาดความเข้าใจอย่างลุ่มลึกต่อบริบทท้องถิ่น กลับกลายเป็นปัจจัยที่ทำให้ ภาวะรัฐอ่อนแอในเมียนมา ยิ่งดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่ง สอดคล้องกับข้อเสนอของ Patrick (2007) ที่ระบุว่า การแทรกแซงจากภายนอกโดยไม่เข้าใจโครงสร้างภายในรัฐที่เปราะบาง อาจนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ตรงกันข้ามกับเป้าหมายของผู้แทรกแซง

9. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จีนควรพิจารณาปรับบทบาทของตนจาก “ผู้มีอิทธิพล” ไปสู่ “ผู้เอื้ออำนวยกระบวนการสันติภาพ” โดยเน้นการส่งเสริมการเจรจาอย่างจริงจังระหว่างรัฐบาลเมียนมากับกลุ่มชาติพันธุ์ แทนการเลือกข้างอย่างชัดเจน
2. รัฐบาลเมียนมาควรยกระดับการยอมรับความหลากหลายและให้พื้นที่แก่กลุ่มชาติพันธุ์ในกระบวนการสันติภาพ เพื่อแก้ไขรากเหง้าของความขัดแย้งที่มีมาอย่างยาวนาน
3. ประชาคมระหว่างประเทศควรมีบทบาทในการเฝ้าระวัง และสร้างกลไกทางเลือกเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนชายแดน โดยไม่ปล่อยให้การเมืองระหว่างประเทศกลายเป็นปัจจัยซ้ำเติมความรุนแรง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษานโยบายของจีนต่อกลุ่มชาติพันธุ์อื่นในเมียนมา เช่น UWSA และ KIA เพื่อเปรียบเทียบระดับอิทธิพลและผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่
2. ควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชนจีนและเมียนมาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดน เพื่อสะท้อนผลกระทบจากความสัมพันธ์ระหว่างรัฐทั้งสองในระดับชีวิตประจำวัน
3. ควรใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย ทั้งเชิงเอกสารและการเก็บข้อมูลจากภาคสนาม

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์. (2024). จีนกับความสัมพันธ์เชิงซ้อนกับกลุ่มชาติพันธุ์: บทบาทใหม่หลังรัฐประหารเมียนมา. *วารสารความมั่นคงศึกษา*, 5(1), 35–54.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2024). บทวิเคราะห์ยุทธศาสตร์จีนกับปฏิบัติการ 1027 ของกลุ่มพันธมิตรสามภราดรภาพ. *วารสารเอเชียศึกษา*, 31(2), 59–78.
- ธนกานต์ ปัญจลักษณ์. (2019). นโยบายของจีนต่อกลุ่มชาติพันธุ์ในรัฐฉานและผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐ

- เมียนมา. วารสารจีนศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 13(1), 99–118.
- พรพิมล ตรีโชติ. (1999). การพัฒนาของกองกำลังโกก้างบริเวณชายแดนจีน-พม่า (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยศ สันตสมบัติ. (2023). BRI กับระบอบเผด็จการจีน-เมียนมา: ความท้าทายทางการเมืองและชาติพันธุ์. วารสารพัฒนาภูมิภาค, 15(1), 112–130.
- สิทธิพล เครือรัฐติกาล. (2013). ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเมียนมาในบริบทความมั่นคงหลังสงครามเย็น. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 4(2), 1–20.
- สุรชาติ บำรุงสุข. (2019). จีนกับการปกครองภูมิรัฐศาสตร์ในเมียนมา. มติชนสุดสัปดาห์, 39(1998), 22–24.
- Dossi, S., & Gabusi, G. (2023). China's strategic infrastructure investments in Myanmar: From BRI to border tensions. *Global Asia Review*.
- Egretau, R., Jagan, L., & Macan-Markar, M. (2013). *Soldiers and diplomacy in Burma: Understanding the foreign relations of the Burmese praetorian state*. NUS Press.
- Hashmi, S. (2014). China–Myanmar relations: Past and present. *Journal of Contemporary Asia*, 44(2), 200–213.
- International Crisis Group. (2024). *Myanmar's triple conflict and China's role (Asia Briefing No. 176)*. <https://www.crisisgroup.org>
- Lanteigne, M. (2019). *Chinese foreign policy: An introduction* (4th ed.). Routledge.
- Li, M., & Lye, L. (2009). China's policies towards Myanmar: A complex interdependence perspective. *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, 28(2), 89–113.
- Lintner, B. (2021). *The cost of brotherhood: China and Myanmar's military*. Yale University Press.
- Martin, M. (2023). Ethnic armies and economic interests in northern Myanmar. *Southeast Asia Studies Journal*.
- Michaels, D. (2023). Beijing's border gamble: The Three Brotherhood Alliance and BRI. *Strategic Insights*.
- Muang Aung Myoe. (2011). *In the name of Pauk-Phaw: Myanmar's China policy since 1948*. Institute of Southeast Asian Studies.
- Nielsen, J. (2022). The China–Myanmar economic corridor and the challenges of implementation. *Asian Affairs*, 53(1), 1–22.
- Patrick, S. (2007). “Failed” states and global security: Empirical questions and policy dilemmas. *International Studies Review*, 9(4), 644–662.
- Peng, Y., & SpringerLink. (2021). China's maritime silk road initiative and Southeast Asia. In *China's Belt and Road Initiative in a global context*. Springer.

- Strangio, S. (2025). *Myanmar in crisis: Power, ethnicity, and China's shadow*. *Asian Affairs Review*.
- Tea, A. (2010). India's look east policy and Myanmar: Challenges and opportunities. *India Quarterly*, 66(4), 349–363.
- Tun, K. (2015). China–Myanmar: Toward a more balanced and better neighborhood. *Asian Politics & Policy*, 7(2), 167–183.